

Statistička analiza financijskih izvještaja Zagrebačke banke

Jergan, Daria

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:211:545811>

Rights / Prava: [Attribution-NoDerivs 3.0 Unported/Imenovanje-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-30**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N**

Daria Jergan

**STATIČKA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ZAGREBAČKE
BANKE**

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Daria Jergan

Matični broj: 0016140363

Studij: Ekonomika poduzetništva

STATIČKA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ZAGREBAČKE
BANKE
ZAVRŠNI RAD

Mentorica:

Dr. sc. Ivana Đunđek Kokotec

Varaždin, kolovoz 2021.

Daria Jergan
Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni/diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autorica potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

Rad će se temeljiti na analizi pokazatelja Zagrebačke banke te će se u sklopu izračuna provoditi njihova interpretacija kako bi se uvidjelo poslovanje banke u protekle 3 godine. Nadalje, dionice banke su uvrštene na kotaciju Zagrebačke burze te će biti praćena likvidnost dionica i rast cijena. Uz navedene pokazatelje bit će prikazana horizontalna i vertikalna analiza. Zaključak će se temeljiti na sumarnom prikazu svih bitnih čimbenika poslovanja.

Ključne riječi: financijski izvještaji, financijski pokazatelji, statistička analiza, poslovanje poduzeća, cijena dionica

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Općenito o Zagrebačkoj banci.....	2
1.2. Vizija, misija i ciljevi Zagrebačke banke	3
1.3. Zagrebačka banka i UniCredit grupa	3
1.4. Organizacijska struktura Zagrebačke banke.....	4
1.5. Društvena odgovornost i doprinos društvu	5
2. Temeljni kapital, tržišna kapitalizacija i vlasnička struktura.....	7
2.1. Podaci o registraciji Zagrebačke banke.....	7
2.1.1. Predmet poslovanja Zagrebačke banke	7
2.2. Temeljni kapital i tržišna kapitalizacija.....	9
2.2.1. Kretanje cijene dionica na tržištu kapitala	10
2.3. Vlasnička struktura.....	11
3. Statistička analiza financijskih izvještaja	12
3.1. Horizontalna analiza.....	12
3.1.1. Horizontalna analiza bilance	12
3.1.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka.....	15
3.2. Vertikalna analiza.....	16
3.2.1. Vertikalna analiza bilance	17
3.2.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka.....	20
3.3. Financijski pokazatelji.....	21
3.3.1. Pokazatelji odnosa u bilanci banke	22
3.3.1.1. Pokazatelji likvidnosti	22
3.3.1.2. Pokazatelji zaduženosti	23
3.3.2. Pokazatelji odnosa u računu dobiti i gubitka.....	24
3.3.2.1. Pokazatelji ekonomičnosti.....	24
3.3.2.2. Pokazatelji nekamatnih aktivnosti banke	26
3.3.3. Pokazatelji profitabilnosti	27
3.3.3.1. Pokazatelji rentabilnosti	27
3.3.3.2. Pokazatelji marže i prosječnih kamatnih stopa	28
3.3.4. Pokazatelji investiranja.....	29
4. Zaključak	31
Popis slika	33
Literatura	34

1. Uvod

Banke kao najvažnije financijske institucije imaju važnu i nezaobilaznu ulogu u gospodarstvu zbog toga što služe kao pokretači gospodarskog sustava. Da su banke temelj financijskog sustava dokazuje činjenica da su nužne za praćenje transfera građana i poduzeća, imaju veliku ulogu u Hrvatskom gospodarstvu te doprinose ispunjavanju makroekonomskih ciljeva [HNB,2015].

Analiza banaka je specifičnija u odnosu na ostale gospodarske subjekte jer njezine izvještaje sačinjavaju specifičnije pozicije nego kod ostalih privrednih subjekata. Kao što je ranije napomenuto banke zauzimaju visoku ulogu u razvoju gospodarstva i ekonomskom rastu te imaju nezaobilaznu ulogu kod građanstva, a to je praćenje transakcija i osiguravanje sredstva za ispunjenje njihovih potreba. Njihov cilj je osim sudjelovanja u aktivnostima gospodarstva ostvariti i profit, a profit ostvaruju na temelju pasivnih kamatnih stopa na kredite koje daju klijentima [Žager i sur, 2017].

Za potrebe statističke analize Zagrebačke banke korištena su godišnja financijska izvješća Banke za prethodne tri godine od 2018. do 2020. Cilj rada je statična analiza Zagrebačke banke pomoću komparativnih i strukturnih financijskih izvještaja, odnosno vertikalne i horizontalne analize. Navedene analize bit će upotpunjene analizom poslovanja Zagrebačke banke temeljem financijskih pokazatelja, specifičnih za bankarski sektor. Poslovanje Zagrebačke banke se analizira kroz tri godine zbog usporedbe pojedinih pozicija kroz godine. Takav način analize pomaže menadžmentu kako bi lakše vidio nedostatke ili potencijalne probleme u poduzeću. Rad se sastoji od tri poglavlja: uvod, temeljni kapital, tržišna kapitalizacija i vlasnička struktura te statičke analize. U uvodu se daju osnovne informacije o Zagrebačkoj banci, odnosno opisuju se osnovni pojmovi o Zagrebačkoj banci, također opisuje se društveni doprinos Zagrebačke banke. Drugo poglavlje opisuje sjedište banke, njen širok spektar djelatnosti te govori o pravnom obliku Zagrebačke banke te o kretanju njenih dionica. U trećem dijelu koji je praktičan se analizira bilanca te račun dobiti i gubitka. U zadnjem dijelu rada, odnosno zaključku sumiraju se svi važni zaključci koji su doneseni tijekom analize financijskih izvješća Zagrebačke banke za prethodne tri godine. U trećem dijelu rada obuhvaćene su tri analize, a to su: horizontalna analiza, vertikalna analiza te analiza financijskih pokazatelja. Analize financijskih izvješća su važan dio rada jer pomoću njih su doneseni zaključci o poslovanju i sigurnosti banke.

Za potrebe rada korišteni su sekundarni izvori i to su: službena stranica Zagrebačke banke, stranica FINE, stranica Zagrebačke burze te godišnja financijska izvješća Zagrebačke banke dostupna na FINI i na službenoj stranici Zagrebačke banke.

1.1. Općenito o Zagrebačkoj banci

Zagrebačka banka je jedna od vodećih banka u Hrvatskoj, ona je članica UniCredit grupe koja pripada paneuropskim komercijalnim bankama. Zagrebačka banka je započela svoje poslovanje 1914. godine pod imenom Gradska štedionice, a već je od 1991. bila prva banka koja je primjenjivala Međunarodne računovodstvene standarde. Od 2002. postaje dijelom UniCredit grupe čija je članica još i danas. U svakodnevnom poslovanju Zagrebačka banka je orijentirana na potrebe svojih klijenata te im nudi širok spektar usluga i pouzdana rješenja. Zagrebačka Banka istražuje svoju reputaciju primjenjujući metodologiju Instituta za reputaciju [Zagrebačka banka, bez dat.].

Nadalje, Zagrebačka banka pruža veliku paletu bankarskih usluga koja uključuje poslovanje sa građanima, poslovanje sa pravnim osobama, poslovanje sa inozemstvom i inozemnim osobama, usluge investicijskog bankarstva te korporativnog financiranja. Zagrebačka banka u 2020. godini u Hrvatskoj broji podružnice koje su u punoj konsolidaciji. Podružnice Zagrebačke banke koje su u punoj konsolidaciji jesu: UniCredit Bank d.d., Mostar, ZB Invest d.o.o., POMINVEST d.d , ZANE d.o.o. , ZANE BH d.o.o., ZABA Partner d.o.o., UniCredit Leasing Croatia d.o.o., LOCAT CROATIA d.o.o., BACAL ALPHA d.o.o., ALLIB NEKRETNINE d.o.o. [Godišnje izvješće Zagrebačke banke za 2020, 2021].

Dokaz o vodećoj poziciji Zagrebačke banke na tržištu govore i neke od nagrada koje je primila u 2020. godini:

- „• Euromoney - Najbolji pružatelj usluga u transakcijskom poslovanju i tržišni lider
- Euromney - Najbolja banka za financiranje trgovine i izvoza u Hrvatskoj
- Euromoney - Najbolje Privatno bankarstvo u Hrvatskoj
- Global Finance – Najbolja Trade Finance banka u Hrvatskoj
- Institut Top Employers - Najbolji poslodavac Hrvatske
- Institut Top Employers - Najbolji poslodavac Europe
- eSTUDENT - Zlatni indeks u kategoriji Ulaganja u studentske udruge i projekte
- Moj Posao - 14. poslodavac prvog izbora“ [Godišnje izvješće Zagrebačke banke za 2020, 2021].

1.2. Vizija, misija i ciljevi Zagrebačke banke

Misija Zagrebačke banke jest stvoriti novu vrijednost za svoje klijente. Također, Zagrebačka banka kao sustav je posvećena razvoju zajednice u kojoj živimo. Zaposlenici Zagrebačke banke i njihovi nadređeni teže izvrsnosti i žele biti banka sa kojom će svi poslovati. Zagrebačka banka također ima određene vrijednosti do kojih drži, u svakodnevnom radu poštuje Povelju o integritetu. Povelja o integritetu omogućuje banci i zaposlenicima da rade kao poduzetnici. Težnju za ostvarivanjem dobiti kvantificiraju kao pozitivnu vrijednost jer ona osigurava kontinuitet i samostalnost te izgradnju ugleda. Vrijednosti do kojih Zagrebačka banka drži jesu: pravednost u smislu poštovanja i zabrane diskriminacije, transparentnost u smislu određivanja uloge i odgovornosti za sve djelatnike, reciprocitet u smislu suradnje sa ciljem stvaranja vrijednosti, sloboda djelovanja i povjerenje [Zagrebačka banka, bez dat.].

Može se reći da Zagrebačka banka svoje zacrtane ciljeve ostvaruje uspješno. Dokaz toga su nagrade i priznanja koje dobiva svake godine, nagrade za 2020. godinu su spomenute gore. Naravno, još jedan dokaz je to da je Zagrebačka banka vodeća banka na području Hrvatske što zasigurno ne bi bila da ne posluje dobro. Njezini ciljevi idu i u pravcu ostvarivanja društvenog učinka što ona također dobro radi jer se vodi ciljem društveno odgovornog poslovanja.

1.3. Zagrebačka banka i UniCredit grupa

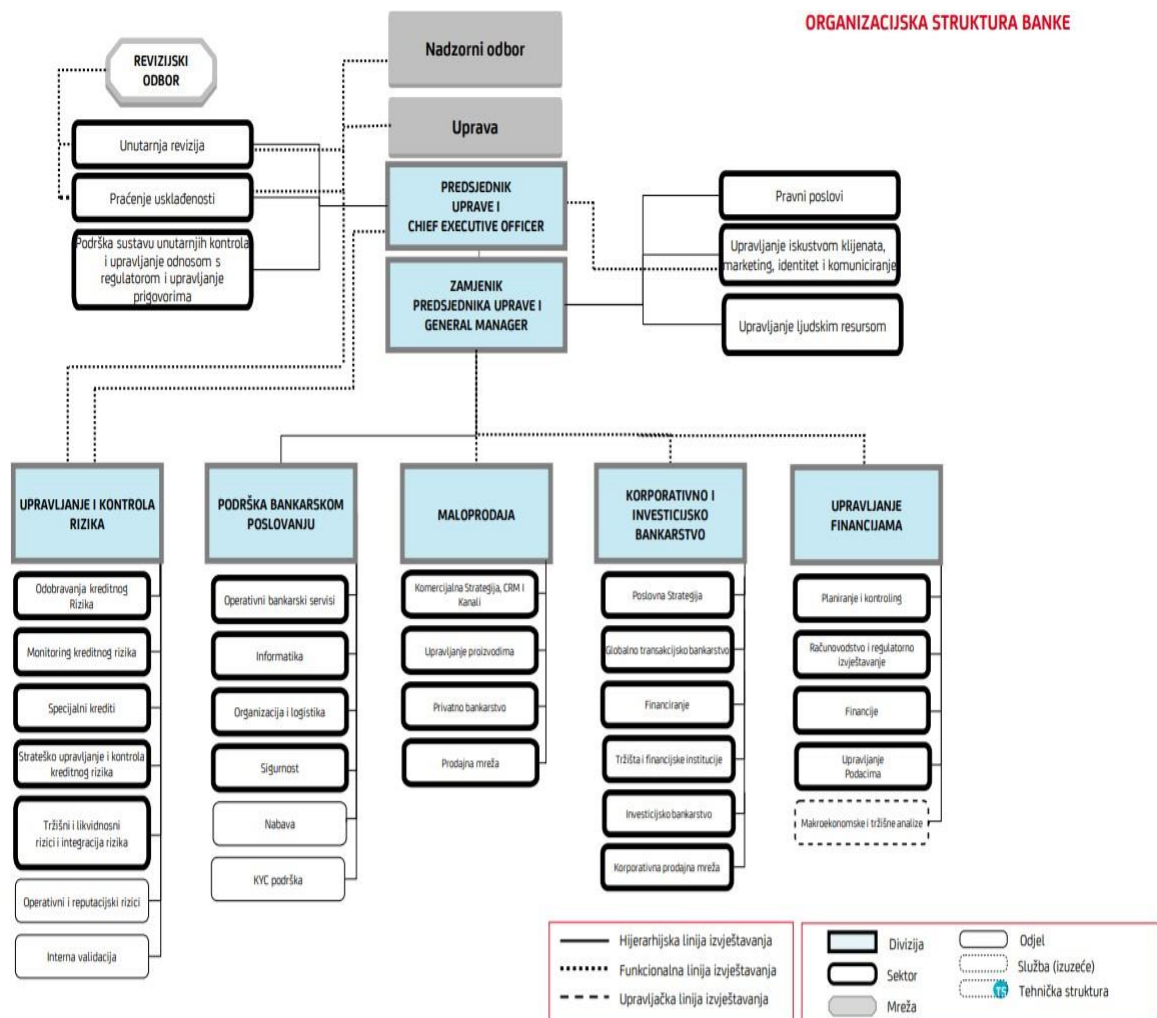
Prethodno je spomenuto da je od 2002. godine Zagrebačka banka članica UniCredit grupe koja je jedna od najjačih grupacija u Europi. UniCredit grupa djeluje na području zapadne, srednje i istočne Europe, odnosno na 17 ključnih tržišta sa više od 25 milijuna klijenata [Zagrebačka banka, bez dat.].

Predstavnica UniCredit grupe u Hrvatskoj je Zagrebačka banka koja je na lokalnom tržištu broj jedan s udjelom od 25%. Uz veliko vodstvo Zagrebačka banka je vodeća po pitanju kvalitete bankarskih proizvoda i inovacija na području bankarstva [UniCredit, bez dat.].

Iz podataka o udjelu jasno je kako Zagrebačka banka zauzima veliki tržišni udio što znači da drži do kvalitete bankarskih usluga. Kao što je spomenuto, važan aspekt vodeće pozicije Zagrebačke banke jesu stalne inovacije na području bankarskog sektora. Vezano uz ciljeve koje Zagrebačka banka ima, vidljivo je da ih vrlo dobro ispunjava s obzirom na tržišni udio i vodeću poziciju

1.4. Organizacijska struktura Zagrebačke banke

Organizacijska struktura društva prikazuje raspodjelu ovlasti u poduzeću. Konkretno, za Zagrebačku banku bi to značilo unaprijed definirana struktura po kojoj banka mora raditi i čiji sustav ovlasti mora slijediti. U organizacijskoj strukturi vide se sve funkcije prisutne u organizaciji. Na slici 1. prikazana je organizacijska struktura Zagrebačke banke, organi banke te njihova uloga u banci.

Slika 1. Organizacijska struktura Zagrebačke banke (Zagrebačka banka, bez dat.)

Prema tradicionalnom sustavu poslovanja postoje tri organa Zagrebačke banke:

- „1. Uprava
2. Nadzorni odbor
3. Glavna Skupština
4. Unutarnja revizija „ [Statut Zagrebačke banke, 2017]

Članovi Uprave Zagrebačke banke upravljaju poslovanjem banke te imaju odgovornost za određeni broj funkcija u Zagrebačkoj banci. Još jedna zadaća uprave je upravljanje imovinom banke te sazivanje Glavne skupštine. Uz sve ostale zadaće koje imaju, članovi Uprave bi trebali imati vještine za samostalno vođenje i upravljanje Zagrebačkom bankom. Glavna skupština je mjesto gdje glavni dioničari Zagrebačke banke ostvaruju svoja prava te ona odlučuje o glavnim pitanjima koja su određena Zakonom i Statutom. Nadzorni odbor je odbor u sklopu Zagrebačke banke koji osniva Revizijski odbor, Odbor za imenovanje i Odbor za rizike. Prema organizacijskoj strukturi glavna zadaća članova Nadzornog odbora je sazivanje Uprave ili opoziv iste, zapravo Nadzorni odbor je nadređen Upravi [Godišnje financijsko izvješće za 2021, 2021].

1.5. Društvena odgovornost i doprinos društvu

Protekom vremena društvena odgovornost i društveni učinak i doprinos postali su neizostavan dio poslovanja svakog poduzeća. Društvena odgovornost poduzeća znači da ono svojim djelovanjem pomaže ili doprinosi određenom aspektu društva. Društveni doprinos se može manifestirati kao očuvanje okoliša, pomoć zajednici, pomoć osobama sa invaliditetom, pomoć životinjama ili bilo koja druga akcija koja je učinjena kako bi se pomoglo određenoj skupini. Činjenica da je Zagrebačka banka sudionik društvenog doprinosa pomaže njenom statusu kod građana ili kod investitora [Kundid, 2012].

Zagrebačka banka na svojim službenim stranicama naglašava kako živimo u svijetu s puno društvenih promjena, iscrpljivanja prirodnih resursa, demografskih promjena. Tako Zagrebačka banka potiče i promiče inicijative za upravljanje društvenim rizicima, rizicima očuvanja okoliša te pruža investicijska rješenja koja uzimaju u obzir sve etičke kriterije te kriterije održivosti. Od 1955. U Zagrebačkoj banci su prisutne odredbe o očuvanju okoliša te u skladu sa obveznim poštivanjem Načela UN-a za odgovorno ulaganje, politike investiranja Zagrebačke banke uključuju pitanja održavanja okoliša. Jedan od važnijih društveno odgovornih aktivnosti koji provodi Zagrebačka banka jesu besplatne edukacije na temu financijske pismenosti. Povećanje razine financijske pismenosti je izrazito bitno zbog toga što se danas na tržištu nudi velika paleta bankarskih proizvoda i usluga te se na taj način educira građane o mogućnostima koje imaju [Zagrebačka banka, bez dat.].

Aktivnosti Zagrebačke banke u segmentu društveno odgovornog poslovanja jesu:

- Sponzorstva i donacije gdje banka podupire kulturu, sport, projekte vezane uz djecu i mlade te humanitarne aktivnosti. Od 2013. godine kroz natječaj vezan uz projekt Moj Zaba Start Zagrebačka banka podržava kreativne i održive poduzetničke pothvate.
- Program zajedničkog doniranja, odnosno Gift Matching Program pokrenut je 2003. godine. Svi zaposlenici svake godine sudjeluju u projektu zajedničkih donacija sa željom da stvore društveni doprinos za zajednicu, njezine članove te njihove probleme. Već trinaest godina Zagrebačka banka i Zaklada UniCredit doniraju novac za više od dvadeset udruga.
- Izložbe i koncerti gdje Zagrebačka banka i Grupa podupiru umjetnost, na primjer u 2018. je Banka bila glavni pokrovitelj projekta Muzej za umjetnost i obrt „Šezdesete u Hrvatskoj – Mit ili stvarnost“, Za glazbene događanje izdvaja se velika novčana potpora (Zagrebačka filharmonija) . Koncerti imaju humanitarni aspekt jer se novac od prodaje karata donira u humanitarne projekte.
- Umjetnine Zagrebačke banke, gdje Zagrebačka banka stvara svoje umjetnine još od sedamdesetih godina prošlog stoljeća [Zagrebačka banka, bez dat.].

Dodatno, primjer društvenog doprinosa Zagrebačke banke je nedavni događaj kada je predsjednik uprave Zagrebačke banke potpisao sa varaždinskim gradonačelnikom ugovor o sponzorstvu grada Varaždina. To sponzorstvo je sklopljeno kako bi se održavalo društveno odgovorno poslovanje Zagrebačke banke, donirana su sredstva u iznosu od milijun kuna koja su namijenjena za realizaciju sportskih i kulturnih događanja. Zanimljiva aktivnost je također donacija Caritasu u sklopu 65. obljetnice djelovanja. Zagrebačka banka svake godine raspisuje natječaj za dodjelu donacija projekata, tako je 2010. godine Zagrebačka banka financirala dvadeset i pet projekata iz cijele Hrvatske. Primjer takvog projekta koji je financiran od strane Zagrebačke banke jest „ Učinimo svijet boljim“ gdje se poticalo zapošljavanje osoba sa VSS do 27 godina starosti te sprječavanje nasilja nad ženama. U 2020. godini Zagrebačka banka je donirala milijun kuna za osobe stradale u potresu, također je u toj aktivnosti obustavila naplatu za klijente koji stanuju u tim područjima [Zagrebačka banka, bez dat.].

Prema ovim podacima o društvenoj aktivnosti Zagrebačke banke vidljivo je kako je Zagrebačka banka izrazito aktivna u donacijama, pomaganju i poticanju kulture i sporta. Zagrebačka banka se vodi politikom održivog poslovanja, korporativnog poslovanja te vodi brigu za cjelokupnu zajednicu. Takav način poslovanja doprinosi Zagrebačkoj banci sa aspekta odgovornosti.

2. Temeljni kapital, tržišna kapitalizacija i vlasnička struktura

U ovom poglavlju detaljnije će se analizirati temeljni kapital Zagrebačke banke, tržišna kapitalizacija te vlasnička struktura.

2.1. Podaci o registraciji Zagrebačke banke

Zagrebačka banka d.d. upisana je na Trgovačkom sudu u Zagrebu kao Zagrebačka banka dioničko društvo [Sudski registar, bez dat.].

Adresa Zagrebačke banke d.d. je Zagreb, Trg bana Josipa Jelačića 10. OIB Zagrebačke banke jest: 92963223473. Osnovana je 1977. godine pod djelatnosti: ostalo novčarsko posredovanje (NKD 2007). Veličina Zagrebačke banke je 4, odnosno velika prema novom zakonu. Prema izvoru iz FINE temeljni kapital Zagrebačke banke čini 96% stranog kapitala [Poslovna, 2021].

2.1.1. Predmet poslovanja Zagrebačke banke

S obzirom da je Zagrebačka banka registrirana za ostalo novčarsko poslovanje predmet poslovanja prema NKD- u je:

- „ primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti i odobravanje kredita iz tih sredstava, a za svoj račun
- primanje depozita ili drugih povratnih sredstava
- odobravanje kredita i zajmova, uključujući potrošačke kredite i zajmove te hipotekarne kredite i zajmove ako je to dopušteno posebnim zakonom i financiranje komercijalnih poslova, uključujući izvozno financiranje na osnovi otkupa s diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih potraživanja osiguranih financijskim instrumentima (forfeiting)
- otkup potraživanja s regresom ili bez njega (factoring)
- financijski najam (leasing)
- izdavanje garancija ili drugih jamstava
- trgovanje za svoj račun ili za račun klijenta: instrumentima tržišta novca, prenosivim vrijednosnim papirima, stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove
- financijskim ročnicama i opcijama
- valutnim i kamatnim instrumentima

- platne usluge u skladu s posebnim zakonima
- usluge vezane uz poslove kreditiranja, kao npr. prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih osoba koje samostalno obavljaju djelatnost
- izdavanje drugih instrumenata plaćanja i upravljanje njima ako se pružanje ovih usluga ne smatra pružanjem platnih usluga u skladu s posebnim zakonom
- iznajmljivanje sefova
- posredovanje pri sklapanju poslova na novčanom tržištu
- investicijske i pomoćne usluge i aktivnosti propisane posebnim zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a koje nisu uključene u usluge iz točke 1. do 16. stavka 1. članka 5. Zakona o kreditnim institucijama i to: zaprimanje i prijenos naloga u svezi jednog ili više financijskih instrumenata
- izvršavanje naloga za račun klijenata
- trgovanje za vlastiti račun
- investicijsko savjetovanje
- usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa
- usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa
- pohrana i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući i poslove skrbništva i s tim povezane usluge, kao na primjer upravljanje novčanim sredstvima, odnosno instrumentima osiguranja
- davanje kredita ili zajma ulagatelju kako bi mu se omogućilo zaključenje transakcije s jednim ili više financijskih instrumenata, ako je u transakciju uključeno društvo koje odobrava zajam ili kredit
- savjetovanje o strukturi kapitala, poslovnim strategijama i srodnim pitanjima, kao i savjetovanje i usluge vezane uz spajanja i stjecanja udjela u društvima
- usluge deviznog poslovanja, ako su vezane uz pružanje investicijskih usluga
- investicijsko istraživanje i financijska analiza, kao i ostale preporuke koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima
- usluge vezane uz usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa
- investicijske usluge i aktivnosti te pomoćne usluge koje se odnose na temeljnu imovinu izvedenica iz članka 3. stavka 1. točke 2. podtočke d. alineje 2., 3., 4. i 7. Zakona o tržištu kapitala kada su te investicijske usluge i aktivnosti nadovezane na investicijske usluge ili pomoćne usluge

- poslovi vezani uz prodaju polica osiguranja u skladu s propisima koji uređuju osiguranje
- izdavanje elektroničkog novca „ [Sudski registar, bez dat.]

2.2. Temeljni kapital i tržišna kapitalizacija

Prema podacima iz saziva Glavne skupštine za 2020. godinu, temeljni kapital Zagrebačke banke u iznosu od 6.404.839.100,00 kn podijeljen je na 320.241.955 redovnih dionica koje imaju pojedinačan nominalni iznos od 20,00 HRK. Zagrebačka banka je 2011. godine donijela odluku o povećanju temeljnog kapitala sa 5.123.871.280,00 kuna na iznos od 6.404.839.100,00 kuna, izdavanjem ukupno 256.193.564 nove redovne dionice, pojedinačnog nominalnog iznosa od 20 kuna. Razlog povećanja temeljnog kapitala je pretvorba zadržane dobiti društva u temeljni kapital [Sudski registar, bez dat.].

2.2.1. Kretanje cijene dionica na tržištu kapitala

Redovnim dionicama Zagrebačke banke na Zagrebačkoj burzi trguje se pod oznakom ZABA-RA. Zagrebačka burza objavljuje najviše i najniže cijene dionica, pa je tako u posljednjih 52 tjedana najviša cijena dionica ZABA-RA 58,00 HRK, a najniža cijena je 48,00 HRK. Dionice Zagrebačke banke u posljednjih su se godinu dana kretale fluktuirajuće. Period gledanja promjene je od 2020. do 2021. godine. Do lipnja 2020. godine cijene dionica Zagrebačke banke su bile u istom intervalu, dok su od lipnja 2020. cijene dionica Banke počele rasti zbog porasta tržišne vrijednosti i većeg ulaganja investitora. Također, na dan 03.05.2021. ukupna vrijednost dionica odnosno tržišna kapitalizacija iznosi 18.509,98 mil. HRK. Dionice se prodaju na redovnom tržištu po kontinuiranom modelu prodaje dionica [Zagrebačka burza, bez dat.].

Slika 2. Kretanje cijene dionica Zagrebačke banke na Zagrebačkoj burzi unazad godinu dana [Zagrebačka burza, bez dat.]

2.3. Vlasnička struktura

U Republici Hrvatskoj bankarski sektor je pretežno u stranom vlasništvu i vidljiva je visoka koncentracija istoga. Navedene činjenice upućuju da sektor ima osobine zatvorenog sustava korporativnog upravljanja. Zatvoreni sustav korporativnog upravljanja karakterizira vrlo visok stupanj koncentracije vlasništva u kojem većinski vlasnik kontrolira korporativne tokove i sve odnose. U otvorenom sustavu karakteristika kontrole je disperzirano vlasništvo [Matić, Papec, 2010].

Ranije je spomenuto kako temeljni kapital Zagrebačke banke sačinjava 96% ulaganja stranih investitora. Vlasnička struktura Zagrebačke banke je prikazana na slici 3.

Dioničari banke	Postotak vlasništva
Inozemni investitori	96,48%
UniCredit S.p.A.	84,47%
Alianz SE	11,72%
Ostali	0,29%
Pravne osobe u privatnom vlasništvu	1,01%
Stanovništvo	2,00%
Javni sektor	0,48%
Trezorke dionice	0,04%

Slika 3. Vlastoručna izrada tablice prema podacima o dioničarima iz financijskih izvješća za 2020. (izrada autorice prema Godišnjim financijskih izvješćima Banke za 2020,2021)

Sa slike 3 je vidljivo da 96% vlasništva dionica Zagrebačke banke čine inozemni investitori. Najveći udio u inozemnim investitorima sačinjava UniCredit S.p.A, odnosno talijanska UniCredit grupa . Najmanji udio čine trezorske dionice [Zagrebačka banka, bez dat.].

Ulazak stranih banaka na domaće tržište značilo bi poticanje ekonomskog rasta, jačanje konkurencije te ekonomski rast. Raširena je teza kako strane banke ili domaće banke koje su većinom u stranom vlasništvu imaju jeftinije izvore financiranja od domaćih banaka. Razlog tome je što se banke „kćeri“ mogu zaduživati kod svojih stranih majki. U ovom slučaju bi značilo da se Zagrebačka banka može zaduživati kod UniCredit S.p.a. te s toga dobiti jeftinije izvore financiranja [Golec,Kraft, 2001].

3. Statistička analiza financijskih izvještaja

S aspekta internih i eksternih korisnika podataka veliku ulogu imaju temelji financijski izvještaji, a to su bilanca i račun dobiti i gubitka. Bilanca je temeljni financijski izvještaj koja predstavlja pregled imovine, obaveza i kapitala na određeni dan. S druge strane, račun dobiti i gubitka govori o financijskoj uspješnosti kroz neki dani vremenski interval. U tom kontekstu analize financijskih izvještaja koriste se različita sredstva i postupci s pomoću kojih se podaci iz izvještaja pretvaraju u informacije. Neki postupci pri provedbi analize jesu: komparativni financijski izvještaji, analiza pomoću financijskih pokazatelja. Postupci analize će detaljnije biti objašnjeni u nastavku [Žager et.al, 2017].

3.1. Horizontalna analiza

Horizontalna, odnosno komparativna analiza omogućuje uočavanje promjena tijekom više obračunskih razdoblja te uočavanje tendencije promjene [Žager et.al, 2017]. Konkretno, komparativna analiza Zagrebačke banke se radi za tri godine, od 2018. do 2020. Kod horizontalne analize banke uzima se nulta godina prema kojoj će se uspoređivati ostale godine. Za potrebe ovog završnog rada nulta godina je 2018.

3.1.1. Horizontalna analiza bilance

U nastavku, na slici 4. prikazana je horizontalne analize bilance u periodu od 2018. do 2020. U horizontalnoj analizi bilance Zagrebačke banke 2018. godina je uzeta kao nulta godina. Prva kolona u tablici prikazuje imena pojedinih pozicija, sljedeće tri kolone prikazuju apsolutni iznosi navedenih pozicija.

Iznosi u milijunima kn	2018.	2019.	2020	Δ2019./2018.	%Δ2019./2018.	Δ2020./2018.	%Δ2020./2018.
Imovina							
Novac i ekvivalenti novca	21.866	23.138	30.432	1272,00	5,82	8.566	39,175
Obavezne pričuve kod Hrvatske narodne banke	5.684	6.317	5.436	633,00	11,14	-248	-4,363
Financijska imovina po fer vrijednosti	1.442	2.041	997	599,00	41,54	-445	-30,860
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz sveobuhvatnu dobit	10.231	11.498	10.211	1267,00	12,38	-20	-0,195
Zajmovi i potraživanja od banaka	4.847	4.874	5.109	27,00	0,56	262	5,405
Zajmovi i potraživanja od komitenta	65.870	66.490	68.740	620,00	0,94	2.870	4,357
Ulaganja u podružnice i pridružena društva	1.537	1.537	1.541	0,00	0,00	4	0,260
Ulaganje u nekretnine	91	60	122	-31,00	-34,07	31	34,066
Nekretnine i oprema	1.056	956	912	-100,00	-9,47	-144	-13,636
Nematerijalna imovina	206	221	239	15,00	7,28	33	16,019
Odgođena porezna imovina	276	385	317	109,00	39,49	41	14,855
Preplaćeni porez	88	0	314	-88,00	-100,00	226	256,818
Dugotrajna imovina i skupine imovina i obaveza namjenjenih prodaji	2	69	110	67,00	3350,00	108	5400,000
Ostala imovina	47	48	49	1,00	2,13	2	4,255
UKUPNA IMOVINA (aktiva)	113.243	117.634	124.529	4391,00	3,88	11.286	9,966
Obaveze, kapital i rezerve							
Obveze							
Tekući račun i depoziti banaka	8.572	3.925	5.805	-4647,00	-54,21	-2.767	-32,280
Tekući račun i depoziti komitenata	85.660	93.427	98.618	7767,00	9,07	12.958	15,127
Financijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	961	1.447	720	486,00	50,57	-241	-25,078
Uzeti zajmovi	0	0	0	0,00	0,00	0	0,000
Izdane dužničke vrijednosnice	54	55	57	1,00	1,85	3	5,556
Rezervacije za obaveze i troškove	727	1.131	1.277	404,00	55,57	550	75,653
Ostale obaveze	845	898	0	53,00	6,27	-845	0,000
Odgođene porezne obaveze	0	263	1.021	263,00	100,00	1.021	100,000
UKUPNE OBAVEZE	96.819	101.146	107.498	4327,00	4,47	10.679	11,030
Kapital i rezerve				0,00		0	0,000
Izdani dionički kapital	6.405	6.405	6.405	0,00	0,00	0	0,000
Premija na izdane dionice	3.504	3.504	3.504	0,00	0,00	0	0,000
Trezorske dionice	-36	-20	-8	16,00	-44,44	28	-77,778
Ostale rezerve	475	473	471	-2,00	-0,42	-4	-0,842
Rezerva fer vrijednosti	226	665	473	439,00	194,25	247	109,292
Zadržana dobit	5.850	5.461	6.187	-389,00	-6,65	337	5,761
UKUPNI KAPITAL I REZERVE	16.424	16.488	17.031	64,00	0,39	607	3,696
UKUPNE OBAVEZE, KAPITAL I REZERVE (pasiva)	113.243	117.634	124.529	4391,00	3,88	11.286	9,966

Slika 4. Horizontalna analiza bilance Zagrebačke banke (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Horizontalnom analizom bilance (slika 4.) Zagrebačke banke utvrđeno je kako je u ukupnoj aktivi Zagrebačke banke došlo do rasta ukupne aktive u svim promatranim godina. Rastu ukupne imovine u sve tri godine najviše je pridonio rast na pozicijama financijske imovine po fer vrijednosti u 2019., dugotrajne imovine i skupine imovine u obje godine te pad pozicije ulaganja u nekretnine u 2020. Najznačajnija stavka u aktivi banaka su zajmovi i potraživanja od banaka jer je to glavna djelatnost banke. Zajmovi i potraživanja od banaka su potraživanja za plasirane kredite koji se moraju vratiti banki uz određenu kamatnu stopu. Najveći porast spomenute pozicije je bio u 2020. godini te je iznosio 5,46%. Također, sljedeća stavka koja je bitna u aktivi Zagrebačke banke jesu zajmovi i potraživanja od komitenata, ta pozicija bilježi najveći rast također u 2020. godini sa svega 4,36%. Ona je važna jer su u toj poziciji potraživanja Zagrebačke banke prema klijentima i partnerima koja poslovni partneri i klijenti nakon određenog vremena moraju vratiti banci. S obzirom na spomenute dvije važne pozicije i njihov rast zaključak je da Zagrebačka banka i dalje uspješno plasira kredite bankama i komitentima. Pozicija koja također ima utjecaj na kontinuirani rast ukupne imovine jesu gotovinske rezerve kod HNB koje bilježe rast od 11% u 2019. godini. Obavezne pričuve kod HNB-a podrazumijevaju gotovinske rezerve kod Hrvatske narodne banke koje Zagrebačkoj banki služe kao rezerve likvidnosti. Zagrebačka banka u svojoj aktivi ima i pozicije koje su se

smanjile, najznačajnije smanjenje je bilo smanjenje pretplaćenog poreza u 2019. godini za 100%. Druga stavka koja se smanjila za značajan postotak je ulaganje u nekretnine za 34,07% u 2019. godini. Razlog manjem ulaganju u nekretnine bi mogao biti veća pojava Internet i online bankarstva te shodno tome manja potreba klijenata da dolaze u Zagrebačku banku. Također, otvorila su se neka radna mjesta gdje zaposlenici mogu raditi od doma. To za Zagrebačku banku znači smanjivanje troškova po pitanju najma, kupnje nekretnina za poslovni prostor ili pak održavanja nekretnina.

Horizontalna analiza pasive Zagrebačke banke pokazuje kako je u promatrane tri godine došlo do povećanja obaveza i kapitala. Kod povećanja ukupnih obaveza najveći utjecaj na samo povećanje ima pozicija rezervacije za obaveze i troškove. Stavka rezervacija za obaveze i troškove se u 2019. godini povećala za 55%, a u 2020. 75%. Rezervacije za obaveze i troškove u pasivi osiguravaju Zagrebačku banku da ima dostatan iznos za plaćanje obaveza i budućih obaveza. Dolazi do povećanja najvažnijih stavaka u pasivi banke, a to su: tekući računi i depoziti građana i tekući računi i depoziti klijenata. Tekući računi građana i klijenata podrazumijevaju osnovnu djelatnost banke, a to je čuvanje depozita komitenata i građana. Na te depozite banke plaćaju pasivnu kamatnu stopu, a te depozite plasiraju u obliku kredita čija je pozicija prikazana u aktivi banke. Najviše se smanjila pozicija tekućih računa i depozita banaka u 2019. godini za 54,21%. Smanjenje ove pozicije konkretno znači da su se smanjile štednje i depoziti banaka podružnica u Zagrebačkoj banki. Povećanje pozicije tekućih računa i depozita komitenata za 15,13% u 2020. znači povećanje štednja po viđenju, oročenih depozita pravnih i fizičkih osoba te depozita po viđenju. Povećanje pozicije tekućih računa i depozita klijenata za Zagrebačku banku znači veća mogućnost plasiranja kredita.

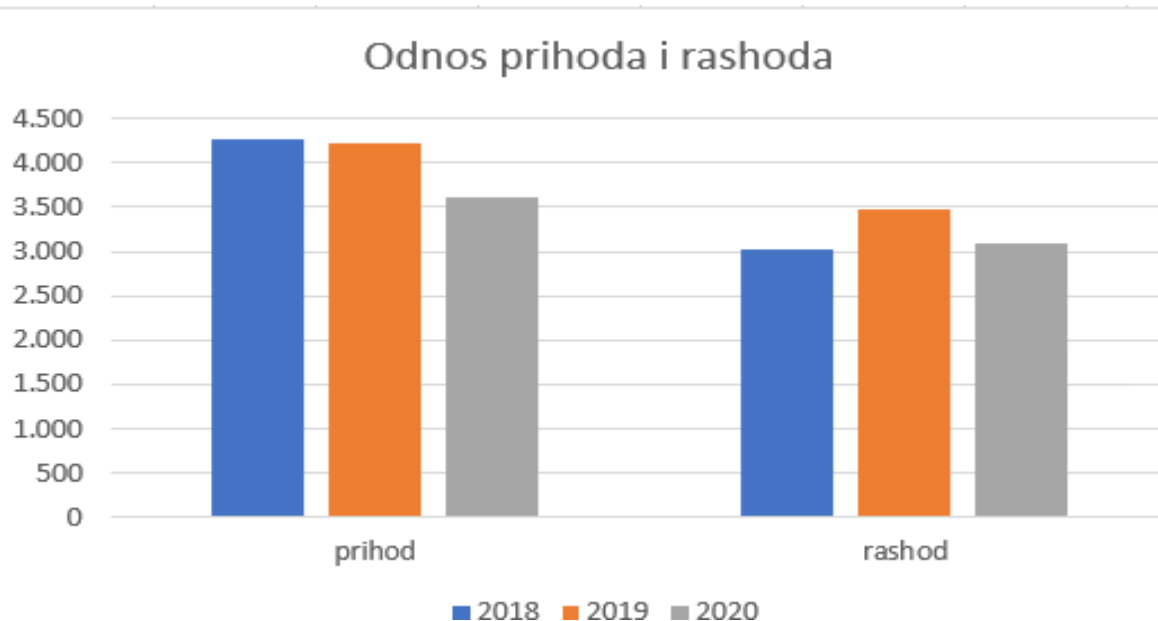
3.1.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

U nastavku na slici 5. prikazana je horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Zagrebačke banke. Kod horizontalne analize računa dobiti i gubitka također su prikazani apsolutni iznosi koji prikazuju vrijednosti pojedinih pozicija u RDG-u. Relativni iznosi prikazuju postotak promjene određene pozicije s obzirom na izabranu 2018. godinu.

Iznosi u milijunima kn	2018.	2019.	2020.	$\Delta 2019./2018.$	$\% \Delta 2019./2018.$	$\Delta 2020./2018.$	$\% \Delta 2020./2018.$
Prihod od kamata	3.113	3.150	2734	37	1,189	-379	-12,175
Rashod od kamata	-446	-407	-334	39	-8,744	112	-25,112
Neto prihod od kamata	2.667	2.743	2400	76	2,850	-267	-10,011
Prihod od naknade i provizija	1.299	1.305	1148	6	0,462	-151	-11,624
Rashod od naknada i provizija	-200	-228	-192	-28	14,000	8	-4,000
Neto prihod od naknada i provizija	1.099	1.077	956	-22	-2,002	-143	-13,012
Prihod od dividendi	354	337	71	-17	-4,802	-283	-79,944
Neto dobiti i gubici od financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i rezultat od kupoprodaje valuta i tečajnih razlika po preračunavanju monetarne imovine i obveza	309	429	105	120	38,835	-204	-66,019
Neto dobiti i gubici od prestanka priznavanja financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9	45	99	36	400,000	90	1000,000
Neto dobiti i gubici od vrijednosnica raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0
Ostali poslovni prihodi	51	39	26	-12	-23,529	-25	-49,020
Ostali poslovni rashodi	-213	-461	-42	-248	116,432	171	-80,282
Neto dobit od trgovanja i ostali prihodi	510	389	259	-121	-23,725	-251	-49,216
Poslovni prihodi	4.276	4.209	3615	-67	-1,567	-661	-15,458
Amortizacija	-179	-210	-194	-31	17,318	-15	8,380
Ostali troškovi poslovanja	-1.416	-1.409	-1360	7	-0,494	56	-3,955
Troškovi poslovanja	-1.595	-1.619	-1554	-24	1,505	41	-2,571
Dobit prije umanjenja vrijednosti i ostalih rezerviranja	2.681	2.590	-205	-91	-3,394	-2886	-107,646
Gubici od umanjenja vrijednosti financijskih instrumenata	-486	-328	1856	158	-32,510	2.342	-481,893
Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenata	0	0	-711	0	0,000	-711	0,000
Ostali gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	-84	-433	-251	-349	415,476	-167	198,810
Ukupni gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	-570	-761	-962	-191	33,509	-392	68,772
Dobit prije poreza (neto dobit)	2.111	1.829	894	-282	-13,359	-1.217	-57,650
Porez na dobit	-254	-267	-159	-13	5,118	95	-37,402
Dobit za godinu (ukupni prihod)	1.857	1.562	735	-295	-15,886	-1.122	-60,420
Osnovna i razrijeđena zarada po dionici	5,81	5	2	-1	-16,007	-4	-60,433

Slika 5. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Kroz promatrane godine primjećuje se smanjenje ukupnog prihoda. To smanjenje poslovnih prihoda najviše je vidljivo u 2020. za 15,46%. Razlog tom smanjenju je i smanjenje prihoda od kamata u 2020. za 12,16%. Prihod od kamata je aktivna kamatna stopa, odnosno kamatna stopa koju Zagrebačka banka dobiva na odobrene kredite. Sljedeće smanjenje je smanjenje rashoda od kamata za 25,12% u 2020. godini što konkretno znači da je banka imala manje štednja i oročenih depozita na računima pa je plaćala manje aktivnih kamata. S obzirom na odnos prihoda i rashoda od kamata jasno je da smanjenje oročenih depozita na računima daje i smanjenu mogućnost da banka plasira kredite, a to se manifestira na aktivnu i pasivnu kamatnu stopu. U 2020. godini se manjila i pozicija neto prihoda i naknada od provizija za 13%. Banka u 2020. godini ima smanjenje na stavci gubitci i umanjenje vrijednosti od potraživanja komitenata, to smanjenje iznosi 400%. Dodatno, na slici 6. se nalazi odnos prihoda i rashoda.

Slika 6. Odnos prihoda i rashoda (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)

Odnos prihoda i rashoda je prikazan na slici 6., a prikazuje da su u 2018. godini prihodi bili najviši, a rashodi najmanji. Iz tog razloga je jasno vidljivo da je i neto dobit kao i ukupna dobit najveća u 2018. godini. Vezano na horizontalnu analizu nakon 2018. godini sve neto dobiti će se smanjivati zbog smanjenja prihoda ili povećanja rashoda. Pa je tako u 2019. godini neto dobit s obzirom na 2018. godinu manja za 13,35% , a u 2020. neto dobit je manja za 57,65%. Do takvog smanjenja u 2020. je došlo zbog naglog pada prihoda od dividendi s obzirom na 2018. godinu.

3.2. Vertikalna analiza

Strukturalna analiza, odnosno analiza na temelju strukturalnih financijskih izvještaja omogućuje uvid u strukturu poduzeća [Žager et.al,2017]. Strukturalna financijska analiza se radi također za tri promatrane godine, od 2018. do 2021. Podatci su izraženi u postocima jer se radi o udjelu stavaka u konkretnoj poziciji u bilanci ili računu dobiti i gubitka.

3.2.1. Vertikalna analiza bilance

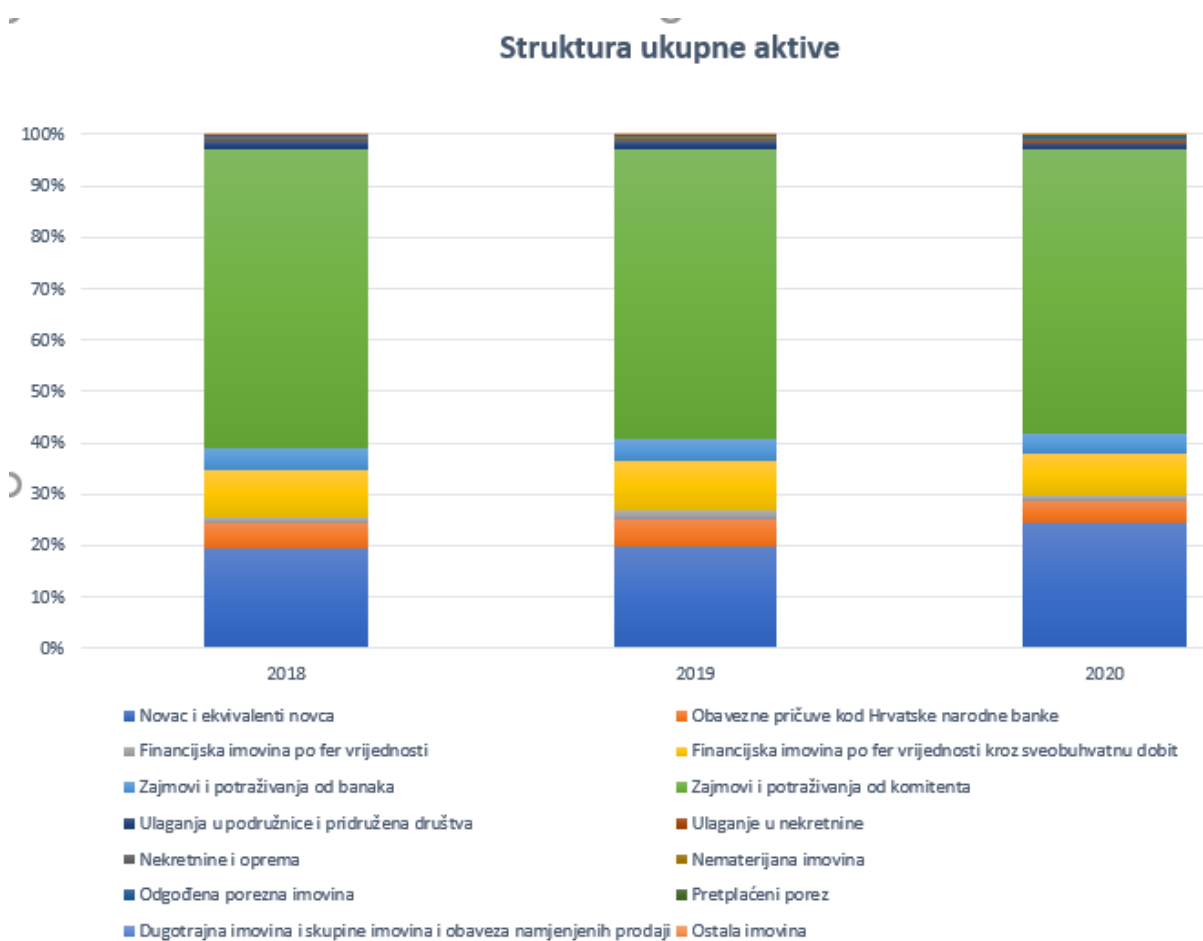
Na slici 7. prikazana je vertikalna analiza bilance Zagrebačke banke za 2018., 2019. te 2020. godinu. Aktiva i pasiva u bilanci se označuju sa 100 što znači da se sve ostale pozicije računaju kao postotak u odnosu na aktivu ili na pasivu.

Iznosi u milijunima kn	2018.	2019.	2020	2018	2019	2020
Imovina						
Novac i ekvivalenti novca	21.866	23.138	30.432	19,31	19,67	24,44
Obavezne pričuve kod Hrvatske narodne banke	5.684	6.317	5.436	5,02	5,37	4,37
Financijska imovina po fer vrijednosti	1.442	2.041	997	1,27	1,74	0,80
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz sveobuhvatnu dobit	10.231	11.498	10.211	9,03	9,77	8,20
Zajmovi i potraživanja od banaka	4.847	4.874	5.109	4,28	4,14	4,10
Zajmovi i potraživanja od komitenta	65.870	66.490	68.740	58,17	56,52	55,20
Ulaganja u podružnice i pridružena društva	1.537	1.537	1.541	1,36	1,31	1,24
Ulaganje u nekretnine	91	60	122	0,08	0,05	0,10
Nekretnine i oprema	1.056	956	912	0,93	0,81	0,73
Nematerijana imovina	206	221	239	0,18	0,19	0,19
Odgodena porezna imovina	276	385	317	0,24	0,33	0,25
Pretplaćeni porez	88	0	314	0,08	0,00	0,25
Dugotrajna imovina i skupine imovina i obaveza namjenjenih prodaji	2	69	110	0,00	0,06	0,09
Ostala imovina	47	48	49	0,04	0,04	0,04
UKUPNA IMOVINA (AKTIVA)	113.243	117.634	124.529	100,00	100,00	100,00
Obaveze, kapital i rezerve						
Obveze						
Tekući račun i depoziti banaka	8.572	3.925	5.805	7,57	3,34	4,66
Tekući račun i depoziti komitenata	85.660	93.427	98.618	75,64	79,42	79,19
Financijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	961	1.447	720	0,85	1,23	0,58
Uzeti zajmovi	0	0		0,00	0,00	0,00
Izdane dužničke vrijednosnice	54	55	57	0,05	0,05	0,05
Rezervacije za obaveze i troškove	727	1.131	1.277	0,64	0,96	1,03
Ostale obaveze	845	898	0	0,75	0,76	0,00
Odgodene porezne obaveze	0	263	1.021	0,00	0,22	0,82
UKUPNE OBAVEZE	96.819	101.146	107.498	85,50	85,98	86,32
Kapital i rezerve				0,00	0,00	0,00
Izdani dionički kapital	6.405	6.405	6.405	5,66	5,44	5,14
Premija na izdane dionice	3.504	3.504	3.504	3,09	2,98	2,81
Trezorske dionice	-36	-20	-8	-0,03	-0,02	-0,01
Ostale rezerve	475	473	471	0,42	0,40	0,38
Rezerva fer vrijednosti	226	665	473	0,20	0,57	0,38
Zadržana dobit	5.850	5.461	6.187	5,17	4,64	4,97
UKUPNI KAPITAL I REZERVE	16.424	16.488	17.031	14,50	14,02	13,68
UKUPNE OBAVEZE, KAPITAL I REZERVE (PASIVA)	113.243	117.634	124.529	100,00	100,00	100,00

Slika 7. Vertikalna analiza bilance Zagrebačke banke (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Promatrajući strukturu ukupne imovine, odnosno ukupne aktive najveći udio u sve tri godine zauzimaju zajmovi i potraživanja od komitenta. Taj postotak je u sve tri godine približno jednak pa ja tako postotak zajmova i komitenta u strukturi ukupne imovine u 2018.- 58,17%, u 2019.- 56,52%, a u 2020.- 55,20%. Zajmovi i potraživanja od komitenta su vezani za glavnu djelatnost banke, a to je odobravanje kredita. Sljedeća stavka koja zauzima veliki postotak u strukturi ukupne imovine jesu obavezne pričuve kod Hrvatske narodne banke, najveći postotak je u 2020. godini sa 24,44% ukupne aktive Zagrebačke banke. Obavezne pričuve kod HNB-a znače kako Zagrebačka banka čuva sredstva te osigurava svoju likvidnost, odnosno likvidnost

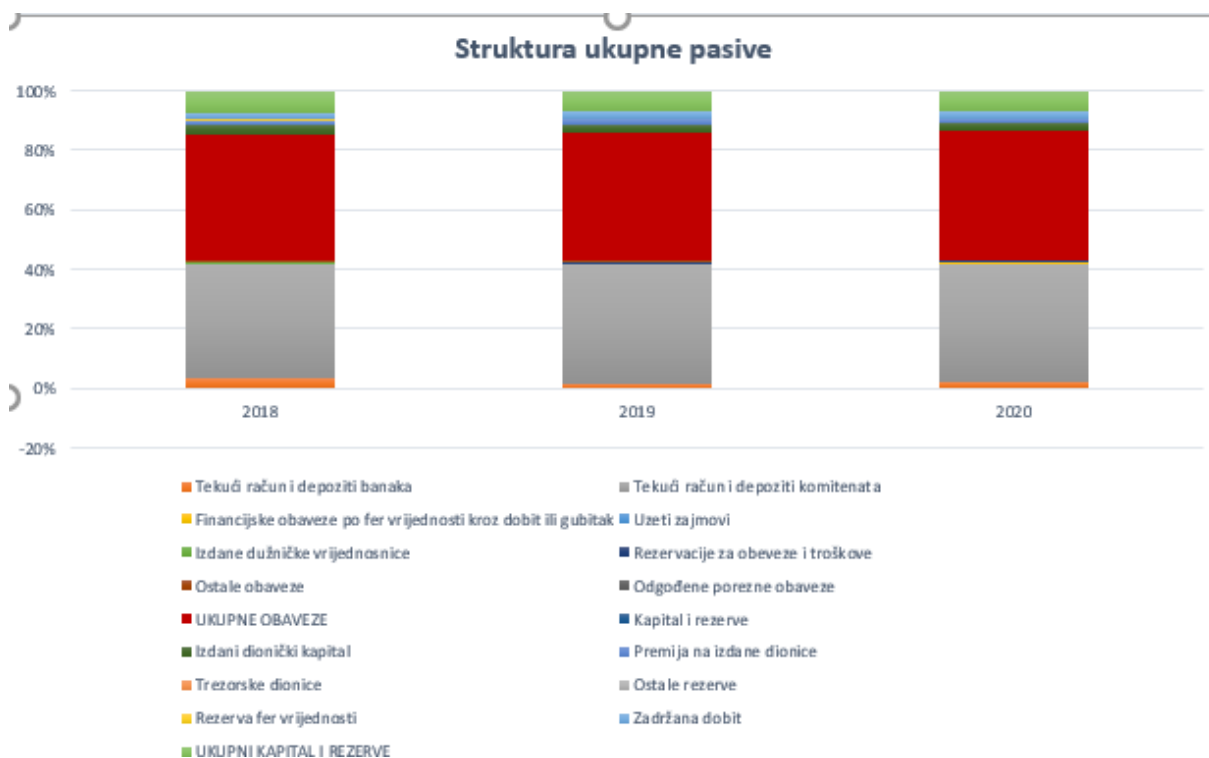
bankovnog sustava. Dodatno, na slici 8. prikazana je struktura ukupne aktive iz koje su evidentne gore navedene činjenice.

Slika 8. Struktura ukupne aktive (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.

S druge strane, u pasivi Zagrebačke banke najveći udio imaju tekući računi i depoziti komitenta. Tekući računi i depoziti komitenata čine najveći udio pasive jer banka tim novcem odobrava kredite komitentima. To je priroda posla svake banke, te nije iznenađujuće da je upravo ova stavka najveći dio obaveza Zagrebačke banke. U 2018. tekući računi i depoziti komitenata čine 75,64% ukupnih obaveza, u 2019. taj postotak se povećava na 79,42%. U 2020. tekući računi i depoziti komitenata čine 79,14% ukupne pasive. Sljedeća stavka koja je također bitna za glavni predmet poslovanja Zagrebačke banke jesu tekući računi i depoziti banaka koja u 2018. čini 7,57% ukupne pasive, u 2019. se smanjuje na 3,34% ukupne pasive, a u 2020. čini 4,66% ukupne pasive Zagrebačke banke. Kod kapitala i rezerva najveći udio čini izdan dionički kapital koji se smanjuje kroz godine, a njegov najveći iznos u ukupnoj pasivi je u 2018. godini sa 5,66% ukupne pasive. Nadalje, ukupni kapital i rezerve čine tek 14,55% u 2018. godini, 14,02% u 2019. te 13,68% u 2020 ukupne pasive što znači da se Zagrebačka

banka financira iz obaveza, odnosno tekućih računa i depozita banaka i komitenta. Zagrebačka banka je slabo kapitalizirana jer je njena priroda posla prije svega prikupljati sredstva iz štednja te ih dalje plasirati u obliku kredita. Kao što je već spomenuto, Zagrebačka banka čuva depozite pravnih i fizičkih osoba kojima plaća pasivnu kamatnu stopu te plasira kredite, a slijedom toga dobiva aktivnu kamatnu stopu. Navedena struktura pasive prikazana je dodatnom slikom 9.

Slika 9. Struktura ukupne pasive (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

3.2.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Na slici 10. prikazana je vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Zagrebačke banke za 2018., 2019. i 2020. godinu. Poslovni prihodi se izjednačavaju sa 100 što znači da se sve ostale pozicije računaju kao postotak s obzirom na stavku ostali prihodi.

	2018.	2019.	2020.	2018	2019	2020
Prihod od kamata	3.113	3.150	2734	72,802	74,840	75,629
Rashod od kamata	-446	-407	-334	-10,430	-9,670	-9,239
Neto prihod od kamata	2.667	2.743	2400	62,371	65,170	66,390
Prihod od naknade i provizija	1.299	1.305	1148	30,379	31,005	31,757
Rashod od naknada i provizija	-200	-228	-192	-4,677	-5,417	-5,311
Neto prihod od naknada i provizija	1.099	1.077	956	25,702	25,588	26,445
Prihod od dividendi	354	337	71	8,279	8,007	1,964
Neto dobiti i gubici od financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i rezultat od kupoprodaje valuta i tečajnih	309	429	105	7,226	10,192	2,905
Neto dobiti i gubici od prestanka priznavanja financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9	45	99	0,210	1,069	2,739
Neto dobiti i gubici od vrijednosnica raspoloživih za prodaju				0,000	0,000	0,000
Ostali poslovni prihodi	51	39	26	1,193	0,927	0,719
Ostali poslovni rashodi	-213	-461	-42	-4,981	-10,953	-1,162
Neto dobit od trgovanja i ostali prihodi	510	389	259	11,927	9,242	7,165
Poslovni prihodi	4.276	4.209	3615	100,000	100,000	100,000
Amortizacija	-179	-210	-194	-4,186	-4,989	-5,367
Ostali troškovi poslovanja	-1.416	-1.409	-1360	-33,115	-33,476	-37,621
Troškovi poslovanja	-1.595	-1.619	-1554	-37,301	-38,465	-42,988
Dobit prije umanjenja vrijednosti i ostalih rezerviranja	2.681	2.590	-205	62,699	61,535	-5,671
Gubici od umanjenja vrijednosti financijskih instrumenata	-486	-328	1856	-11,366	-7,793	51,342
Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenat	0	0	-711	0,000	0,000	-19,668
Ostali gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	-84	-433	-251	-1,964	-10,287	-6,943
Ukupni gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	-570	-761	-962	-13,330	-18,080	-26,611
Dobit prije poreza (neto dobit)	2.111	1.829	894	49,369	43,455	24,730
Porez na dobit	-254	-267	-159	-5,940	-6,344	-4,398
Dobit za godinu	1.857	1.562	735	43,428	37,111	20,332
Osnovna i razrijeđena zarada po dionici	5,81	5	2	0,136	0,116	0,064

Slika 10. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka pokazuje kako u strukturi poslovnih prihoda najveći udio čine prihodi od kamata (2018. – 72,8% , 2019.7– 4,84%, 2020. – 75,63%). Razumljivo je da prihodi od kamata čine najveći udio u strukturi poslovnih prihoda jer kreditni mehanizam osnovna djelatnost banaka. Banke za oročene depozite daju pasivnu kamatnu stopu, koja se podmiruje iz aktivne pasivne stope, a ta razlika daje prihod od kamata koji banka ima u računu dobiti i gubitka. Sljedeća dominantna pozicija u računu dobiti i gubitka je prihod od naknada i provizija (2018,-30,38%, 2019.-31% te 2020.-31,76%). Prihod od naknada i provizija je važna pozicija u računu dobiti i gubitka jer je to također stavka od koje Zagrebačka banka prihoduje. Naknade i provizije banka dobiva od kartičnog poslovanja, upravljanja imovinom te brokerskih usluga, kreditnog poslovanja te izdanih garancija [Godišnje financijsko izvješće za 2018, 2018]

3.3. Financijski pokazatelji

Prethodno je spomenuto da su banke specifičnije da ostale gospodarske subjekte pa su shodno tome kod banaka i specifičniji financijski pokazatelji. Uvažavajući ovu specifičnost bankarskog poslovanja pokazatelje analize financijskih izvještaja banaka možemo podijeliti na:

1. „ Pokazatelje odnosa u bilanci banke
 - pokazatelji likvidnosti banke
 - pokazatelji zaduženosti banke
 - pokazatelji ulaganja u fiksnu imovinu

2. Pokazatelji odnosa u računu dobiti i gubitka
 - pokazatelji ekonomičnost
 - pokazatelji nekamatnih aktivnosti banke

3. Pokazatelji profitabilnosti
 - pokazatelji rentabilnosti
 - pokazatelji marže i pojedinačnih kamatnih stopa

4. pokazatelji investiranja „ [Žager i sur, 2017].

Za potrebe ovog rada koristit će se pokazatelji odnosa u bilanci banke (pokazatelji likvidnosti i zaduženosti), pokazatelji u odnosu računa dobiti i gubitka, pokazatelji profitabilnosti te pokazatelji investiranja.

3.3.1. Pokazatelji odnosa u bilanci banke

U sljedećim poglavljima analizirat će se pokazatelji likvidnosti i pokazatelji zaduženosti, Tim se pokazateljima mjeri sigurnost poslovanja, odnosno financijski položaj poslovanja.

3.3.1.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća da podmiri svoje dospjele kratkoročne obaveze. Kod likvidnosti banaka misli se na stvaranje unovčive gotovine iz lako unovčive aktive banke u razumnom vremenu i u razumnom trošku [Žager i sur, 2017]. Na temelju bilance formirani su pokazatelji kojima se mjeri likvidnost Zagrebačke banke. Izračunat je odnos danih kredita i primljenih depozita te pokazatelj ulaganja u fiksnu imovinu.

	2018.	2019.	2020.
Dani krediti	70.717	71.364	73.849
Primljeni depoziti	94.232	97.352	104.423
Odnos danih kredita i primljenih depozita	0,7505	0,7331	0,7072

Slika 11. Odnos danih kredita i primljenih depozita (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)

Na slici 11. je vidljivo kako je u svim analiziranim godinama odnos danih kredita i primljenih depozita manjih od 1 što znači da je više primljenih depozita nego danih kredita. Zaključuje se kako se u svim navedenim godinama likvidnost banke smanjuje protekom godina, odnosno da Zagrebačka banka u 2020. godini odobrava manje kredita, a prima više depozita.

	2018	2019	2020
Fiksna imovina	1.056	956	912
Kapital	16.424	16.488	17.031
Pokazatelj ulaganja u fiksnu imovinu	0,064	0,058	0,054

Slika 12. Pokazatelj ulaganja u fiksnu imovinu (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)

Na slici 12. vidljiv je pokazatelj ulaganja u fiksnu imovinu koji interpretira udio financiranja fiksne imovine iz kapitala. Pokazatelj ulaganja u fiksnu imovinu u 2020. ukazuje

kako je približno 5,4% fiksne imovine financirano iz kapitala. To znači da Zagrebačka banka ostalih 95% fiksne imovine financira iz drugih izvora.

3.3.1.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti mjere stupanj financiranja banke iz vlastitih izvora te stupanj financiranja banke tuđim izvorima. Poželjno je da se bilo koji gospodarski subjekt više od 50% financira vlastitim sredstvima kako se ne bi smatrao zaduženim. Pokazatelji zaduženosti koji će biti analizirani jesu: stupanj zaduženosti (odnos ukupne aktive i pasive), koeficijent zaduženosti (odnos obaveza i ukupne aktive), omjer kapitala i depozita (stupanj samofinanciranja klijenta).

	2018	2019	2020
Kapital i rezerve	16.424	16.488	17.031
Ukupna aktiva	113.243	117.634	124.529
Pokazatelji zaduženosti	0,1450	0,1402	0,1368

Slika 13. Statička zaduženost (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Na slici 13. prikazana je statička zaduženost Zagrebačke banke. Statička zaduženost Zagrebačke banke se smanjuje protekom godina, odnosno u 2018. iznosi 14,5%, dok u 2020. iznosi 13,6%. Smanjenje statičke zaduženosti tokom godina ukazuje da se banke slabo financiraju iz kapitala zbog svoje prirode poslovanja. Priroda poslovanja banke je prikupljati štednje te ih kasnije plasirati u obliku kredita.

Na slici 14. prikazan je koeficijent zaduženosti koji potvrđuje prethodni pokazatelj (koeficijent zaduženosti). Iz koeficijenta zaduženosti također evidentirano je da je Zagrebačka banka slabo kapitalizirana., odnosno da se u većem postotku financira iz obaveza.

	2018	2019	2020
Ukupne obaveze	96.819	101.146	107.498
Ukupna aktiva	113.243	117.634	124.529
Koeficijent zaduženosti	0,8550	0,8598	0,8632

Slika 14. Koeficijent zaduženosti (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Vezano na sliku 14. i na osnovnu djelatnost banke koja je prikupljanje depozita i plasiranje istih u obliku kredita zaključuje se da se svaka banka većinom financirati iz

obaveza i da će biti slabo kapitalizirana, Isti je slučaj kod Zagrebačke banke gdje u 2018. godini ona 85% svoje aktive financira iz obaveza, a u 2020. financira 86,32%.

Slika 15. prikazuje omjer kapitala i depozita, odnosno stupanj samofinanciranja klijenta. Prethodno je već spomenuto da je posao banke primanje depozita i plasiranje istih u obliku kredita. Pokazatelj samofinanciranja klijenta pokazuje da se banka većinom financira iz depozita klijenta koje onda kasnije plasira u obliku kredita. S druge strane, pokazatelj još jedan put potvrđuje činjenicu da je Zagrebačka banka slabo kapitalizirana. U 2018. godini Zagrebačka banka se financirala iz ukupno 16,4% kapitala te iz ukupno 94,23% depozita

	2018	2019	2020
Ukupni kapital	16.424	16.488	17.031
Depoziti	94.232	97.352	104.423
Omjer kapitala i depozita	0,1743	0,1694	0,1631

Slika 15. Omjer kapitala i depozita (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)

3.3.2. Pokazatelji odnosa u računu dobiti i gubitka

U Sljedećim poglavljima analizirat će se pokazatelji ekonomičnosti te pokazatelji nekamatnitnih aktivnosti banke.

3.3.2.1 Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti su pokazatelji koji sučeljavaju prihode i rashode te pritom pokazuju koliko se prihoda ostvaruje po jedinici rashoda. Temeljni cilj i temeljno načelo svakog poduzeća je ostvariti maksimum prihoda uz minimum rashoda [Žager i sur, 2017].

Pokazatelji ekonomičnosti koji će biti analizirani jesu ekonomičnost ukupnog poslovanja, odnos kamatnih prihoda i rashoda, odnos ukupnog prihoda i troška zaposlenih te odnos ukupnih prihoda i operativnih troškova.

	2018	2019	2020
Ukupni prihodi (poslovni prihodi)	4.276	4.209	3.615
Ukupni rashodi	3024	3476	3084
Ekomičnost ukupnog poslovanja	1,414	1,211	1,172

Slika 16. Ekonomičnost ukupnog poslovanja (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)

Slika 16. prikazuje ekonomičnost ukupnog poslovanja koji stavlja u odnos ukupne prihode i ukupne rashode. U sve tri promatrane godine poslovni su prihodi veći od poslovnih rashoda čime se zaključuje kako Zagrebačka banka efikasno posluje. Iz pokazatelja ekonomičnosti ukupnog poslovanja možemo zaključiti da Zagrebačka banka u sve tri promatrane godine posluje s dobiti s obzirom da je pokazatelj ekonomičnosti veći od 1. od 2018. do 2020. ekonomičnost Zagrebačke banke se smanjivala, a razlog tome je smanjivanje ukupnih prihoda dok su rashodi skoro ostali na istoj razini. Ukupni prihodi su se smanjivali zbog manjeg plasmana kredita Zagrebačke banke, te Zagrebačka banka nije toliko prihodovala od kamatnih prihoda na plasirane kredite.

	2018	2019	2020
Kamatni prihod	3.113	3.150	2.734
Kamatni rashod	-446	-407	-334
Odnos kamatnih prihoda i rashoda	6,980	7,740	8,186

Slika 17. Odnos kamatnih prihoda i rashoda (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Odnos kamatnih prihoda i rashoda (prikazan na slici 17.) vezan je uz poslovanje banke, a to je prikupljanje depozita te plasiranje istih u obliku kredita. Ranije je napomenuto da banka prikupljajući depozite od klijenata njima plaća pasivnu kamatnu stopu što čini njen rashod, a plasirajući te depozite u kredite ona dobiva aktivnu kamatnu stopu na vraćene kredite. Iz prijašnjih pokazatelja (slika 11.) je zaključeno da se likvidnost Zagrebačke banke smanjivala zbog odnosa danih kredita i primljenih depozita koji je bio manji od 1. Nadovezujući se na tu činjenicu kamatni prihodi su veći od kamatnih rashoda jer Zagrebačka banka plasira više kredita nego prima depozita. Konkretno, u 2020. godini Zagrebačka banka je po jedinici kamatnog rashoda ostvarila 8 jedinica kamatnog prihoda što je zadovoljavajuće.

	2018	2019	2020
Ukupan prihod	4.276	4.209	3.615
Trošak zaposlenih	1.153	1.122	1.089
Odnos ukupnog prihoda i troška zaposlenih	3,709	3,751	3,320

Slika 18. Odnos ukupnog prihoda i troška zaposlenih (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Odnos ukupnog prihoda i troška zaposlenih (prikazan na slici 18.) prikazuje koliko Zagrebačka banka ostvaruje prihoda po jedinici rashoda. Tako je u 2019. godini Zagrebačka banka po 1 jedinici troška zaposlenih ostvarila 3,8 jedinica prihoda. To konkretno znači da Zagrebačka banka ekonomično posluje jer ukupnim prihodima uspijeva pokriti troškove zaposlenih.

3.3.2.2. Pokazatelji nekamatnih aktivnosti banke

Nekamatne aktivnosti banke obuhvaćaju naknade od provizija te ostali neto kamatni prihodi. Neto prihod od naknada i provizija je stavka koja je zasebno definirana unutar stavka neto kamatnog prihoda, sve ostale stavke obuhvaćene su u stavci neto kamatni prihod. Pokazatelji nekamatnih aktivnosti banke koji će biti analizirani jesu marža nekamatnih prihoda i udio neto prihoda od naknada i provizija u ukupnom prihodu.

	2018	2019	2020
Neto kamatni prihod	2.667	2.743	2.400
Ukupni prihod	4.276	4.209	3.615
Marža nekamatnih prihoda	0,6237	0,6517	0,6639

Slika 19. Marža nekamatnih prihoda (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Tokom promatranih godina marža nekamatnih prihoda (prikazano na slici 19.) raste, odnosno taj pokazatelj raste kroz sve tri promatrane godine. Posljedica rasta tog pokazatelja je povećan plasman kredita jer Zagrebačka banka zarađuje temeljem kamata. Rast tog pokazatelja se može povezati i sa boljim poslovanjem banke jer je banka ostvarivala više prihoda od svoje osnovne djelatnosti.

	2018	2019	2020
Neto prihod od naknada i provizija	1.099	1.077	956
Ukupni prihod	4.276	4.209	3.615
Udio neto prihoda od naknada i provizija u ukupnom prihodu	0,2570	0,2559	0,2645

Slika 20. Udio neto prihoda od naknada i provizija u ukupnom prihodu (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Udio neto prihoda prikazan je na slici 20. iz čega je evidentno kako se tokom godina vrijednost ovog pokazatelja povećava. To znači da Zagrebačka banka bolje posluje bilo povećanjem ukupnih prihoda ili povećanjem samih naknada i provizija.

3.3.3. Pokazatelji profitabilnosti

U sljedećim poglavljima analizirat će se pokazatelji profitabilnosti koji mjere povrat uloženog kapitala, odnosno mjere djelotvornost banke [Žager i sur, 2017]. Pokazatelji koji će biti analizirani su pokazatelji rentabilnosti i pokazatelji marže prosječnih kamatnih stopa.

3.3.3.1. Pokazatelji rentabilnosti

Pokazatelji rentabilnosti koji će biti analizirani jesu bruto rentabilnost imovine, neto rentabilnost imovine te rentabilnost vlastitog kapitala.

	2018	2019	2020
Dobit prije poreza	2.111	1.829	894
Ukupna imovina	113.243	117.634	124.529
Bruto rentabilnost imovine	0,0186	0,0155	0,0072

Slika 21. Bruto rentabilnost imovine (ROA) (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)

Slika 21. prikazuje bruto rentabilnost imovine koja pokazuje koliko se dobiti prije poreza ostvari na svaku jedinicu uložene imovine. Iz podataka Zagrebačke banke vidljivo je kako Zagrebačka banka posluje profitabilno.

	2018	2019	2020
Neto dobit	1.857	1.562	735
Ukupna imovina	113.243	117.634	124.529
Neto rentabilnost imovine	0,0164	0,0133	0,0059

Slika 22. Neto rentabilnost imovine (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)

Slika 22. prikazuje neto rentabilnost imovine, taj pokazatelj je manji od iznosa bruto rentabilnosti imovine (slika 21.) za iznos poreza jer neto dobit ne sadrži porez. Nadalje, neto rentabilnost imovine Zagrebačke banke se kroz godine smanjuje zbog smanjenja neto dobiti, taj pad je najočitiji u 2020. godini kada neto rentabilnost imovine iznosi 6%.

Na sljedećoj slici prikazana je rentabilnost vlastitog kapitala koja prikazuje stopu povrata kapitala koju banka generira za svoje vlasnike.

	2018	2019	2020
Neto dobit	1.857	1.562	735
Glavnica	16.424	16.488	17.031
Rentabilnost vlastitog kapitala	0,1131	0,0947	0,0432

Slika 23. Rentabilnost vlastitog kapitala (ROE) (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Prema pokazatelju rentabilnosti vlastitog kapitala vidljivo je da je u 2018. godini na jednu jedinicu kapitala ostvareno 0,13 jedinica dobiti, odnosno da je povrat od uloženog kapitala u 2018. godini 13% što je najviši iznos u promatrane tri godine. Nakon 2018. godine i povrata od 13% rentabilnost vlastitog kapitala se smanjuje, a razlog tome je smanjenje neto dobiti što je već i ranije napomenuto. Također, već je i napomenuto da je Zagrebačka banka slabo kapitalizirana, pa će rentabilnost kapitala biti veća od rentabilnosti imovine.

3.3.3.2. Pokazatelji marže i prosječnih kamatnih stopa

Pokazatelji marže i prosječnih kamatnih stopa koji će biti analizirani jesu marža kamata i marža operativnih troškova.

	2018	2019	2020
Neto prihod od kamata	2.667	2.743	2.400
Ukupna aktiva	113.243	117.634	124.529
Marža kamata	0,0236	0,0233	0,0193

Slika 24. Marža kamata (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

	2018	2019	2020
Operativni troškovi	-3190	-3238	-3108
Ukupna aktiva	113.243	117.634	124.529
Marža operativnih troškova	0,0282	0,0275	0,0250

Slika 25. Marža operativnih troškova (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Slika 24. prikazuje maržu kamata koja pomaže ocjeni kvalitete poslovanja. U promatranom razdoblju pokazatelji marže kamata padaju zbog manjeg plasmana kredita. Ista

situacija je i sa maržom operativnih troškova (slika 25.), ali pad marže operativnih troškova u promatranom razdoblju znači povećanje efikasnosti Zagrebačke banke.

3.3.4. Pokazatelji investiranja

U sljedećim poglavljima analizirat će se pokazatelji investiranja pomoću kojih se mjeri uspješnost ulaganja u dionice nekog poduzeća. Kada se govori o pokazateljima investiranja podrazumijeva se da se govori o običnim dionicama [Žager i sur, 2020].

Pokazatelji investiranja koji će biti analizirani jesu dobit (zarada) po dionici (EPS), dividenda po dionici (DPS), ukupna rentabilnost dionice, odnos cijene i dobiti – zarade (P/E) te odnos isplate dividendi. Analiza i prikaz navedenih pokazatelja slijedi u nastavku.

	2018	2019	2020
Neto dobit	1.857	1.562	735
Broj dionica	320.241	320.241	320.241
Dobit (zarada) po dionici EPS	0,0058	0,0049	0,0023

Slika 26. Dobit po dionici (EPS) (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Zagrebačka banka nema preferencijalnih dionica. Dionice Zagrebačke banke izlistane su na Zagrebačkoj burzi na dan 31. prosinca za godine 2018., 2019. i 2020. Iz slike 26. je vidljivo kako Zagrebačka banka po jednoj dionici u 2018. godini ostvaruje najviše novčanih jedinica s obzirom da je dobit najviša, a broj dionica isti. U 2018. godini Zagrebačka banka na jednu dionicu ostvaruje 0,0058 novčanih jedinica. Od 2018. do 2020. godine taj pokazatelj se smanjuje što znači da su dioničari manje zarađivali protekom godina na jedinicu uloženog kapitala.

	2018	2019	2020
Dio neto dobiti za dividende	839	1.852	1.852
Broj dionica	320.241	320.241	320.241
Dividende po dionici DPS	0,0026	0,0058	0,0058

Slika 27. Dividende po dionici (DPS) (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018., 2019., i 2020.)

Pokazatelj dividende po dionici (prikazan na slici 27.) prikazuje rast same dividende po dionici u sve tri promatrane godine. Razlog rasta ovog pokazatelja je rast dio neto dobiti za

dividende koji je u 2018. godini bio najmanji. Broj dionica stagnira u sve tri promatrane godine te iznosi 320.241.955 dionica na dan 31.prosinac.

	2018	2019	2020
Dobit po dionici (EPS)	0,0058	0,0049	0,0023
Tržišna cijena dionice (PPS)	2,6200	5,7800	5,7800
Ukupna rentabilnost dionice	0,0022	0,0008	0,0004

Slika 28. Ukupna rentabilnost dionice (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)

Pokazatelj ukupne rentabilnosti (prikazan na slici 28.) se smanjuje kroz sve tri promatrane godine. Razlog smanjenju ovog pokazatelja je smanjenje dobiti po dionici koja se desila zbog smanjivanja ukupne neto dobiti (slika 26.). Ako se smanji ukupna neto dobit, smanjit će se dobit po dionici, pa će paralelno s time i dionice biti manje profitabilne.

	2018	2019	2020
Tržišna cijena dionice (PPS)	2,62	5,78	5,78
Dobit po dionici (EPS)	0,0058	0,0049	0,0023
Odnos cijene i dobiti (P/E)	451,8209	1185,0147	2518,3578

Slika 29. Odnos cijene i dobiti (P/E) (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)

Iz prethodnog pokazatelja odnosa cijene i dobiti – zarade (P/E) prikazanog na slici 29. evidentan je rast cijena dionica, tako je za pretpostaviti da će pokazatelj odnosa cijene i zarade po dionici također rasti paralelno rastom tržišne cijene dionica Zagrebačke banke. Taj slučaj rasta pokazatelja paralelno sa tržišnom cijenom se dogodio u 2019. i 2020. godini, dok je u 2018. godini tržišna cijena bila manja 2,62 HRK (2020.- 5,78 HRK) pa je pokazatelj bio manji.

	2018	2019	2020
Dividenda po dionici (DPS)	0,00262	0,00578	0,00578
Dobit po dionici (EPS)	0,00580	0,00488	0,00230
Odnos isplate dividendi	0,45180	1,18566	2,51973

Slika 30. Odnos isplate dividendi (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)

Iz prethodnih pokazatelja je bilo vidljivo kako je dobit po dionici padala kroz sve tri promatrane godine zbog pada neto dobiti, no dio neto dobiti za dividende se povećavao tako da i pokazatelj odnosa isplate dividendi raste kroz promatrane godine što je evidentno slikom 30.

4. Zaključak

Zagrebačka banka uz brojne dokaze dobrog poslovanja ima i brojna priznanja koja to dokazuju, jedan primjer takvog priznanja je „ Poslodavac prijatelj obitelji“ za 2020. godinu. Priznanje je Zagrebačkoj banci dodijelio Središnji državni ured za demografiju i mlade. Također, u 2020. Global Finance je Zabu proglasio kao najboljom bankom koja je podskrbnik za financijske instrumente u Hrvatskoj. [Zagrebačka banka, 2021]

Provedena je statička analiza financijskih izvještaja Zagrebačke banke gdje su korišteni komparativni i strukturni financijski izvještaji. Komparativni financijski izvještaji služe za provedbu horizontalne analize bilance i računa dobiti i gubitka. Komparativni financijski izvještaji se razmatraju u sklopu uspoređivanja pojedinih pozicija u financijskim izvještajima. S druge strane, strukturni financijski izvještaji služe za provedbu vertikalne analize bilance i računa dobiti i gubitka. Strukturni financijski izvještaji se razmatraju u kontekstu vertikalne analize koja služi kao uvid u strukturu pojedinih pozicija u izvještajima.

Horizontalna analiza bilance pokazuje kako je se ukupna aktiva Zagrebačke banke povećavala kroz godine. Najznačajnija stavka u aktivi bilance su zajmovi i potraživanja od banka čiji je najveći porast bio 2020. godine. Zajmovi i potraživanja od banaka su najvažnija stavka u aktivi banke jer se usko vežu uz glavnu djelatnost i prirodu posla same Zagrebačke banke. Sljedeća stavka koja je bitna u aktivi banke jesu zajmovi i potraživanja od komitenta, ta stavka se također nadovezuje na osnovnu djelatnost Zagrebačke banke. Ta pozicija bilježi najveći rast u 2020. godini. Vidljivo je kako najvažnije pozicije Zagrebačke banke rastu u promatranim godinama, tako da je važno napomenuti da Zagrebačka banka i dalje dobro plasira kredite svojim građanima i komitentima. Kod analize pasive Zagrebačke banke vidljivo je kako se u sve tri promatrane godine povećavaju stavke obaveza i kapitala. Najveću ulogu u povećanju ukupnih obaveza ima povećanje stavke rezervacija i troškova za najviše 75% u 2020. godini. Zanimljivo je da dolazi do smanjenja najvažnijih stavaka u pasivi Zagrebačke banke, a to su: tekući računi i depoziti građana/klijenta. Smanjenje tih pozicija za Zagrebačku banku znači manja mogućnost plasiranja kredita, odnosno manja mogućnost korištenja kreditnog mehanizma.

Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka prikazuje smanjenje ukupnog prihoda kroz sve tri promatrane godine, najviše u 2020. Kod rashoda, rashodi od kamata su se smanjili najviše u 2020. godini. To znači da je Zagrebačka banka morala plaćati manje pasivne kamatne stope. Tu situaciju možemo povezati sa vertikalnom analizom pasive i smanjenjem tekućih računa i depozita i građana i klijenta. Ako se manje štednje građana i klijenta, banka ne mora više plaćati pasivnu kamatnu stopu klijentima na oročene depozite, a to je jednako smanjenju prihoda od kamata.

Vertikalna analiza bilance prikazuje kako najveći udio ukupne aktive u sve tri godine zauzimaju zajmovi i potraživanja od komitenta, najviše u 2018.-58,17%. Zajmovi i potraživanja od komitenta su također vezani uz osnovnu djelatnost Zagrebačke banke. U pasivi Zagrebačke banke najveći udio zauzimaju tekući računi i depoziti komitenta, a banka upravo tim novcem financira kredite u aktivi. Dominantni udio te dvije stavke u aktivi i pasivi Zagrebačke banke nije iznenađujući jer je primanje štednje i plasiranje iste u obliku kredita (aktivna i pasivna kamatna stopa) priroda posla svake poslovne banke. Nadalje, ukupni kapital i rezerve čine tek 14,55% u 2018. godini, 14,02% u 2019. te 13,68% u 2020 ukupne pasive što znači da se banka financira iz obaveza, odnosno tekućih računa i depozita banaka i komitenta. Banka je slabo kapitalizirana jer je njena priroda posla koristiti kreditni mehanizam.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka prikazuje kako najveći udio u strukturi poslovnih prihoda čine prihodi od kamata, najviše u 2020.-74,84%. To je opet usko vezano na prirodu poslovanja banke, a njeni prihodi dolaze od vraćanja plasiranih kredita te plaćanja kamata na iste. Prihod od kamata daje razliku aktivne i pasivne kamatne stope.

Na temelju provedene analize pomoću financijskih pokazatelja, može se zaključiti da Zagrebačka banka posluje uspješno i sigurno. Jedan od dokaza sigurnosti i uspješnosti je pokazatelj statističke zaduženosti koji se smanjuje tokom promatranih godina jer se Zagrebačka banka više financira iz vlastitog kapitala, a pritom smanjuje zaduženost. Odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda Banke je pozitivan, što znači da su u sve tri promatrane godine ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda. Taj pokazatelj ekonomičnosti je u sve tri promatrane godine veći od 1, što daje naznaku da Zagrebačka banka efikasno posluje i dobro upravlja приходima i rashodima. Zagrebačka banka ostvaruje zadovoljavajuće, čak i visoke stope profitabilnosti jer na svaku kunu uloženoga dobiva dobar postotak dobiti. Zaključno razmatranje vezano za profitabilnost jest da Zagrebačka banka posluje profitabilno u svim segmentima poslovanja. Slabosti Zagrebačke banke je pad marže kamata, a to je posljedica manje potrebe za kreditima, odnosno manjeg plasmana kredita od strane Zagrebačke banke. S druge strane, kod pokazatelja investiranja vidljivo je kako je sigurno investirati u Zagrebačku banku.

Temeljem svega navedenog može se zaključiti da Zagrebačka banka posluje sigurno, efikasno i uspješno te da pridaje pažnju društveno odgovornom poslovanju. Spomenuto je kako je Zagrebačka banka dobitnik brojnih nagrada i postignuća što je dokaz o prepoznatljivosti njenog rada i njene kvalitete

Popis slika

Slika 1. Organizacijska struktura Zagrebačke banke (Zagrebačka banka, bez dat.)	4
Slika 2. Kretanje cijene dionica Zagrebačke banke na Zagrebačkoj burzi unazad godine dana [Zagrebačka burza, bez dat.]	10
Slika 3. Vlastoručna izrada tablice prema podacima o dioničarima iz financijskih izvješća za 2020. (izrada autorice prema Godišnjim financijskih izvješćima Banke za 2020,2021)	11
Slika 4. Horizontalna analiza bilance Zagrebačke banke (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)	13
Slika 5. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)	15
Slika 6. Odnos prihoda i rashoda (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)	16
Slika 7. Vertikalna analiza bilance Zagrebačke banke (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)	17
Slika 8. Struktura ukupne aktive (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)	18
Slika 9. Struktura ukupne pasive (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)	19
Slika 10. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka (Izrada autorice prema GFI Zagrebačke banke za godine 2018.,2019., i 2020.)	20
Slika 11. Odnos danih kredita i primljenih depozita	22
Slika 12. Pokazatelj ulaganja u fiksnu imovinu	22
Slika 13. Statička zaudženost	23
Slika 14. Koeficijent zaduženosti	23
Slika 15. Omjer kapitala i depozita	24
Slika 16. Ekonomičnost ukupnog poslovanja	24
Slika 17. Odnos kamatnih prihoda i rashoda	25
Slika 18. Odnos ukupnog prihoda i troška zaposlenih	25
Slika 19. Marža nekamatnih prihoda	26
Slika 20. Udio neto prihoda od naknada i provizija u ukupnom prihodu ⁸	26
Slika 21. Bruto rentabilnost imovine (ROA)	27
Slika 22. Neto rentabilnost imovine	27
Slika 23. Rentabilnost vlastitog kapitala (ROE)	28
Slika 24. Marža kamata	28
Slika 25. Marža operativnih troškova	28
Slika 26. Dobit po dionici (EPS)	29
Slika 27. Dividende po dionici (DPS)	29
Slika 28. Ukupna rentabilnost dionice	30
Slika 29. Odnos cijene i dobiti (P/E)	30
Slika 30. Odnos isplate dividendi	30

Literatura

1. Godišnje izvješće za 2020. (2021). Dostupno 17.06.2021. na <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2020>
2. Godišnje izvješće za 2019. (2021). Dostupno 17.06.2021. na <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2019>
3. Godišnje izvješće za 2018. (2021). Dostupno 17.06.2021. na <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2018>
4. Galec, T., Evan, K. (2001.) Što znači ulazak stranih banaka u Hrvatsku?. Dostupno 30.7.2021. na <https://www.hnb.hr/documents/20182/121888/p-006.pdf/5cfe7c12-bd87-4fcc-93c5-60004d2e207e>
5. Hrvatska narodna banka (2015). Supervizija-osnove i ciljevi. Dostupno 15.7.2021. na <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/supervizija/osnove-i-ciljevi>
6. Kundid, A. Društveno odgovorno poslovanje banaka u Republici hrvatskoj. Dostupno 19.7.2021. na <https://hrcak.srce.hr/94159>
7. Matić, B. , Nikola P., Osobine sustava korporativnog upravljanja u bankama u Bosni i Hercegovini. Dostupno 05.07.2021. na <https://hrcak.srce.hr/57835>
8. Poslovna.hr (2021.). Dostupno 22.6.2021. na <https://www.poslovna.hr/lite/zagrebacka-banka/320461/subjekti.aspx?AspxAutoDetectCookieSupport=1>
9. Sudski registar (2021.). Objave subjekta upisa. Dostupno 17.06.2021. na <https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:51:0::NO:RP::>
10. Sudski registar (2021.). Dostupno 17.06.2021. na https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:28:0::NO:28:P28_SBT_MBS:080000014
11. Sudski registar (2021.). Dostupno 21.06.2021. na <https://www.zaba.hr/home/o-nama/odrzivost>
12. UniCredit (2009.-2021). Croatia- Zagrebačka banka. Dostupno 01.07.2021. na <https://www.unicreditgroup.eu/en/worldwide/our-worldwide-presence/europe/croatia/zagrebacka-banka-dd.html>
13. Zagrebačka burza (2021.). Vrijednosnica. Dostupno 25.6.2021. na https://zse.hr/hr/papir/310?isin=HRZABARA0009&tab=stock_info
14. Zagrebačka banka (bez dat.). Upravljanje- Statut i etički kodeks. Dostupno 13.07.2021. na <https://www.zaba.hr/home/o-nama/statut-i-eticki-kodeks>
15. Zagrebačka banka (bez dat.). Održivost. Dostupno 05.07.2021. na <https://www.zaba.hr/home/o-nama/odrzivost>
16. Zagrebačka banka (bez dat.). O nama. Dostupno 14.07.2021. na <https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/pregled>
17. Zagrebačka banka (bez dat.). Misija i vrijednosti. Dostupno 13.07.2021. na <https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/misija-i-vrijednosti>
18. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. , Ana, J. (2017). Analiza financijskih izvještaja. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika., Zagreb